

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Ert Dnr M2021/00372
Vårt Dnr R-2021-34

Malmö den 8 oktober 2021

REMISSVAR: Förbättrad avfallsstatistik (NV-02826-20)

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges långsiktiga mål är att tillväxt inte resulterar i mer avfall och att Sverige klättrar mätbart högre upp i avfallshierarkin. Gemensam rapportering, statistik och jämförelser är strategiska verktyg för uppföljning och utveckling inom området.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige välkomnar arbetet med förbättrad statistik över producentansvarsflöden, särskilt vad gäller tillförda produkter till marknaden. För att nå målen om cirkularitet och resurshushållning samt syftet med producentansvaret, måste mängden nya produkter på marknaden minska, för att få en långsiktig minskning av avfallsmängderna och resursförbrukningen. Att så sker behöver kunna följas upp och kontrolleras.
- Avfall Sverige tillstyrker standardisering av avfallsdelen i miljörapporterna och vill påminna om att förändringarna behöver göras i god tid innan rapportering.

- Avfall Sverige håller med om att det inte är motiverat att belägga icke tillståndspliktiga verksamheter med krav om miljörapportering. Det behöver vara tydligt i detta avseende i Naturvårdsverkets parallellt remitterade förslag om avfallsuppgifter i miljörapporteringen.
- Avfall Sverige bekräftar problematiken med överlappande uppgiftsskyldigheter, som medför att en verksamhetsutövare kan behöva rapportera samma sak flera gånger i olika system. Det drabbar även kommunerna. Det medför också risk för felaktigheter i avfallsstatistiken.
- Avfall Sverige tillstyrker förslaget om en sekretessbrytande bestämmelse, som gör det möjligt för tillsynsmyndigheter att dela uppgifter om avfallstransporter. Sekretess bör inte heller hindra uppföljning av återvinningsmål och andra mål för att minska mängden avfall.

3. Kommentarer

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna synpunkter på skrivelsen, som innehåller en god redogörelse för inhämtande av avfallsstatistik och vilka intentioner som finns för förbättringar.

3.1 Övergripande

Det hade varit önskvärt om Naturvårdsverket inför arbetet med den remitterade skrivelsen hade inhämtat uppgifter även från Avfall Sverige, mot bakgrund av vårt omfattande arbete med Avfall Web och annan avfallsstatistik från kommunerna och deras anläggningar. Våra medlemmar använder uppgifter om hanterade avfallsmängder och behandlingsuppgifter till statistik för många olika ändamål – kontroll mot miljötillstånd, underlag för fakturering till kund, spårbarhetsrapportering, rapportering till Naturvårdsverket, underlag till den kommunala avfallsplanen, verksamhetsplanering för avfallsbehandlingsverksamheten, med mera.

Avfall Sverige är positiv till standardiserad rapportering via digitala lösningar och att uppgifter om avfall kan delas mellan myndigheter så långt möjligt utan hinder av sekretess, se kap. 2.4 och 2.5 i skrivelsen. I de ökande kraven om rapportering finns risk att förhastade och osynkroniserade ändringar genomförs, vilket bland annat kan medföra oavsiktliga effekter i form av dubbelrapporteringar och onödig administrativ börda på kommuner och verksamheter. Det är inte acceptabelt att sekretess hindrar tillsynen eller exempelvis, som redovisas i kap. 4.4.2, uppföljning av lagstiftningens återvinningsmål.

Som anges i skrivelsen (kap. 2.1.3) ska uppgiftlämnandet vara så enkelt som möjligt, vara proportionerligt och utgöra en rimlig arbetsbörda.

Kostnaderna för avfallsrapportering bör så långt möjligt täckas av producentledet, så att de internaliseras i produktpriset. Man bör även beakta risken för indirekta effekter av alltför omfattande statistikhantering i avfallsledet: administrativa krav på avfallshanterarna

riskerar att fördyra en laglig hantering av avfallet (särskilt om kostnaderna inte täcks av producenterna). Alltför dyr avfallshantering ökar risken för dumpning och annan illegal hantering utanför det legala transport- och behandlingssystemet.

3.2 Specifikt

Kap. 3.1.2 och 4.5.2 – Avfallsdirektivet och Matavfall s. 19 f samt s. 33 f:

Avfall Sverige undrar vad som menas med *kommunernas renhållningsregister*, som nämns i ovanstående kapitel. Det hade varit en fördel om detta eller dessa register beskrevs närmare. Till vår kännedom finns det inget centralt register för gatuhållning och inte heller sådana uppgifter i Kolada, den öppna och kostnadsfria databasen för kommuner och regioner. Avses gatuhållningsregister från enskilda kommuner?

Kap. 3.1.3 – Förpackningsdirektivet s. 19 f:

Avfall Sverige välkomnar arbetet med förbättrad statistik över producentansvarsflöden, som mängden återanvändbara förpackningar, mängden plastbärkassar och andra uppgifter om tillförda produkter till marknaden. För att nå målen om cirkularitet och resurshushållning samt syftet med producentansvaret, måste mängden nya produkter på marknaden minska, för att få en långsiktig minskning av avfallsmängderna och resursförbrukningen. Att så sker behöver kunna följas upp och kontrolleras. Det är mycket positivt att utökad producentansvar nu tydligt ska innebära krav på inrapportering av sådana uppgifter.

Kap. 3.2.2 - Mål om producentansvaren s. 23 ff:

Här bör framgå att producentansvar för returpapper upphör och rapporteringen om returpapper kommer att ske av kommunerna inom ramen för övrig rapportering.

Kap. 4.1.2 och 5.1.1 - Bygg- och rivningsavfall s. 28 samt s. 36 f:

Avfall Sverige vill passa på att nämna följande. Vad gäller avfall och material som kan återbrukas finns nu även en skyldighet för vissa att vid förfrågan lämna ut uppgifter om innehav av avfall som kan förberedas för återanvändning (4 kap 15 § avfallsförordningen 2020: 614) och en skyldighet att i kontrollplan i bygganmälan och inför bygg- eller rivningslov ange vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur de ska tas om hand (10 kap. 6 § plan- och bygglag 2010:900). Det vore i linje med etappmålet för ökad resurshushållning i byggsektorn intressant att samla in dessa uppgifter, och följa upp det med hur mycket potentiellt avfall som faktiskt återbrukas. Risken är förstås att det medför en orimlig arbetsbörda, men kanske att Boverket i sitt arbete med digitalisering av bygglovprocessen kan ta hänsyn till frågan. Även sådana uppgifter behöver för övrigt kunna delas utan hinder av sekretess.

Kap. 4.1, 5.1.5, 5.2.1, 5.2.2, 6.2.6, 6.3.4 – Miljörapporteringsportalen (SMP)

Skrivelsen nämner bland annat pågående arbete med att utveckla en digital lösning så att avfallsuppgifter i miljörapporter lämnas i ett strukturerat och maskinläst format. Avfall Sverige välkomnar detta arbete och tillstyrker standardisering av avfallsuppgifterna.

Parallellt med denna remiss från departementet har Naturvårdsverket remitterat ett sådant förslag om avfallsuppgifter i miljörapportering, med närmare förslag till genomförande. Bland annat föreslås en standardisering av uppgifter om avfall som lämnas i miljörapporterna och vilka som ska vara skyldiga att lämna uppgifterna. Avfall Sverige anser att det hade varit bäst om dessa två förslag samordnats från regeringens eller Naturvårdsverkets sida och har själv valt att arbeta med förslagen samlat.

Det gäller att ett nytt rapporteringssystem fungerar i tid så det inte blir inrapporteringsproblem i sista minuten. Verksamhetsutövarna behöver förstå hur registreringen ska ske i SMP och i god tid få en överblick över hur rapporteringen ska göras.

Avfall Sverige delar Naturvårdsverkets bedömning att tillsynsmyndigheten efter sin sekretessprövning av uppgifter i SMP, borde lämna uppgifterna till Naturvårdsverket strukturerat i den form som Naturvårdsverket behöver. Det vore önskvärt om en ny digital lösning tar hänsyn till detta behov.

Avfall Sverige utvecklar sitt yttrande i denna del direkt till Naturvårdsverket, bland annat håller vi med om att verksamhetsutövarna behöver bättre anvisningar om hur avfall och olika behandlingar (t.ex. förberedelse för återanvändning) ska klassas.

Kap. 6.2.8 - Icke tillståndspliktiga anläggningar s.

Avfall Sverige håller med om att det inte är motiverat att belägga icke tillståndspliktiga verksamheter med krav om rapportering i miljörapporteringsportalen. Det behöver vara tydligt i detta avseende i Naturvårdsverkets parallellt remitterade förslag om avfallsuppgifter i miljörapporteringen.

4.5.2 - Kommunalt avfall s. 35f:

Naturvårdsverket aviserar sina intentioner att hämta in uppgifter för att följa upp att *förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall* ökar i enlighet med avfallsdirektivets krav. Uppgifterna ska hämtas in framförallt från kommuner, men också från (*andras*) anläggningar som behandlar avfall.

Avfall Sverige vill upplysa om att det sedan år 2020 finns möjlighet att registrera sådana uppgifter i Avfall Web. Naturvårdsverket är välkommen att kontakta Avfall Sverige för ett samarbete i denna fråga.

Det finns en uppenbar risk att ett lyckat arbete för att undvika att avfall ens uppstår (d.v.s. att produkter lämnas för återbruk och aldrig blir avfall, det översta steget i avfallshierarkin) kan medföra att mängden avfall som som förbereds för återanvändning inte alls ökar, eller till och med minskar. Siffrorna behöver alltså tolkas med försiktighet, för att inte missuppfattas helt och hållet. Kommunerna kan inte heller åläggas att lämna in statistik över sådant som aldrig blivit avfall, d.v.s. som kommunerna lyckats få hushåll och

verksamheter att lämna in för återbruk hos någon av kommunernas samarbetsorganisationer eller entreprenörer, eller någon annan.

De kommunala anläggningar som är tillståndspliktiga och som vidtar förberedelse för återanvändning, d.v.s. vidtar kontroll och andra åtgärder så att avfallet upphör att vara avfall och lämnas för återanvändning, kommer dessutom sannolikt att redovisa beräknade mängder om detta i miljörapportens avfallsbilaga, som Naturvårdsverket föreslagit om i den parallella remissen. Då måste det dock vara möjligt att välja ett sådant återvinningsförfarande i den standardiserade rapporten. Det förslag som Naturvårdsverket har lämnat synes inte ha ett sådant återvinningsförfarande som valbar.

Kap. 5.3 – Mål om minskad börda s. 45 f:

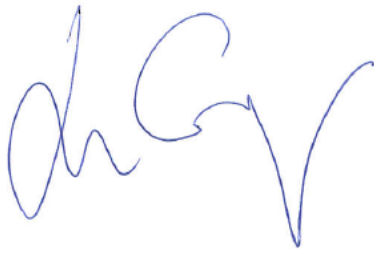
Avfall Sverige bekräftar problematiken med överlappande uppgiftsskyldigheter, som medför att en verksamhetsutövare kan behöva rapportera samma sak flera gånger i olika system. Det drabbar även kommunerna, inte bara företagare. Avfall Sverige ser bland annat att det finns en risk för dubbelrapportering (utifrån verksamhetsutövarnas perspektiv) med miljörapporteringen och den parallella rapporteringen av behandlat farligt avfall som görs kvartalsvis till Naturvårdsverket.

Kap. 6.2.2 - Avfallsregistret för farligt avfall s. 48 f:

Rapporteringskraven till avfallsregistret har medfört en direkt effekt av att småskaligt återbruk av el-avfall som förbereds för återanvändning i flera fall har upphört. Det är exempel på när rapporteringskrav får en effekt som går emot avfallsdirektivets och miljöbalkens mål. Det är oerhört viktigt att förbebyggande av avfall och förberedelse för återanvändning – beläggs med så lite administrativa krav som möjligt. Däremot får gärna utsättning av nya produkter på marknaden få högre krav. Det bör vara det primära målet: att minska mängden nya produkter och internalisera avfallsbehandlingskostnaderna där. Om nya produkter blir färre och dyrare, ökar efterfrågan på underhålls- och reparationstjänster samt ökar efterfrågan på andrahandsmarknaden.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till senior miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 13, eller statistikansvarig Jenny Westin, jenny.westin@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 15.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd